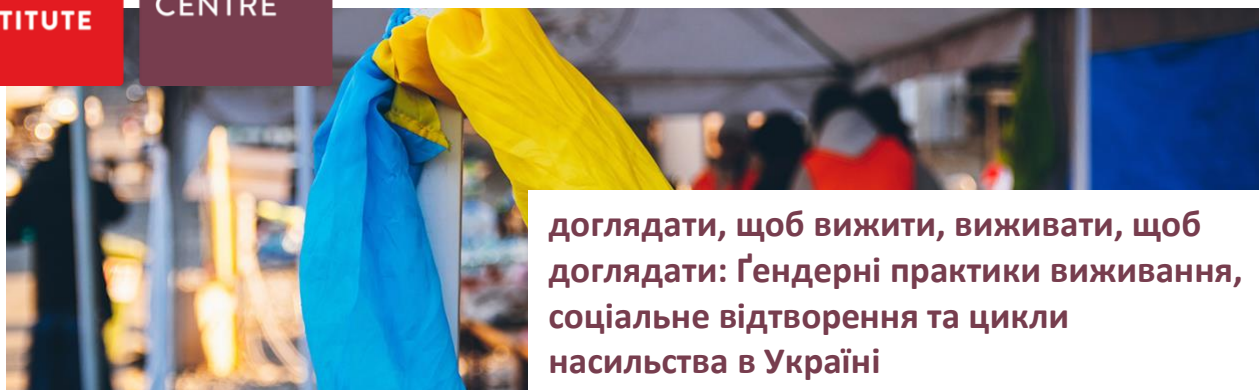

**доглядати, щоб вижити, виживати, щоб
доглядати: Гендерні практики виживання,
соціальне відтворення та цикли
наси́льства в Україні**

Текст для сайту проекту

Передумови

Війни підживлюють різні види насильства, які часто є ґендерно зумовленими, тобто по-різному впливають на людей з різною ґендерною ідентичністю та сексуальною орієнтацією. Вони також часто поєднуються з економічною політикою, яка поглиблює нерівність, у тому числі через невидимість і недооцінку роботи та послуг, необхідних для виживання суспільства, тобто для забезпечення соціального відтворення. Так сталося і в Україні, де насильство війни було посилено політикою жорсткої економії. Водночас, післявоєнна відбудова створює вікно можливостей для боротьби зі шкідливими нормами, які підживлюють ґендерну нерівність і насильство.

Пропонований проект досліджує перехресно ґендерні практики виживання в контексті України. Він документує, як різні українці переживають і реагують на різні, але взаємопов'язані форми насильства - від насильства війни та російського вторгнення до економічного насильства, спричиненого структурними реформами та політикою жорсткої економії. Використовуючи феміністичну політекономічну лінзу, проект досліджує, як стратегії подолання насильства формуються під впливом ґендерних та інших перехресних ідентичностей, а також під впливом національної та міжнародної політики.

Проект робить подвійний внесок. З одного боку, він забезпечить конкретну ілюстрацію феміністичної концептуалізації насильства та глибше розуміння місця соціального відтворення в умовах війни та воєнної економіки. З іншого боку, він задовольнить нагальну практичну потребу в інформації та аналізі, які сприятимуть більш ґендерно-чутливому та феміністичному формуванню політики та плануванню відновлення в Україні.

Цілі

Дослідження буде спрямоване на досягнення наступних **цілей**:

1. **Зробити видимими** та задокументувати способи, якими різні люди в Україні переживають взаємопов'язані цикли насильства та забезпечують власне виживання та виживання своїх громад.

2. **Проаналізувати**, як різноманітні практики та стратегії виживання українців - у тому числі у приватній та публічній сферах, такі як волонтерство у воєнний час та мирний активізм - формуються як під впливом неформальних правил та норм, пов'язаних з їхньою гендерною та іншими перехресними ідентичностями, так і під впливом національної та міжнародної політики.

3. **Критично оцінити** міжнародну та українську політику воєнного часу через призму феміністичної політекономії, яка ставить у центр уваги цілі відтворення та виживання.

4. **Спільно** з різними українськими активістами та науковцями розробити конкретні рекомендації та адвокаційні плани для просування ефективної феміністичної післявоєнної економічної реконструкції в Україні.

Для досягнення цих цілей ми спробуємо відповісти на чотири **питання дослідження**:

- (1) Як українці з різних соціально-економічних верств населення, з різними гендерними, сексуальними, етнічними та іншими ідентичностями пережили перехресне насильство, включаючи фізичне насильство війни та системне насильство економічної суворості економії?
- (2) Яких стратегій дотримувалися різні українці, щоб забезпечити соціальне відтворення та виживання в контексті взаємопов'язаних циклів насильства, спричинених війною та економічними реформами, запровадженими у 2014 році?
- (3) Як міжнародна, національна та субнаціональна політика вирішувала завдання соціального відтворення та повсякденного виживання під час війни в Україні?
- (4) Як політика постконфліктного відновлення в Україні може більш ефективно підтримувати гендерно справедливе та стале відновлення, спираючись на повсякденні практики виживання різних українців?

Теоретичні засади

Проект ґрунтується на концепціях "континууму насильства" та "контурів насильства", розроблених **феміністичними дослідницями з питань безпеки**. Він визнає, що насильство війни є не лише фізичним, але й економічним, вираженням у досвіді жорсткої економії. А фізичне та економічне насильство війни переплітається з символічним насильством, різними формами Іншування, від конструювання російськомовних як ворогів до мілітаризації маскулінності та пов'язаного з нею гендерного насильства.

Крім того, проект застосовує **феміністичну політекономічну** лінзу соціального відтворення. Він використовує її для того, щоб зробити видимими, виокремити і краще зрозуміти ці повсякденні стратегії виживання, а також разом з активістами, практиками і політиками уявити, як повоєнна політика може піднести і посилити ці повсякденні стратегії.

Методологія

Проект буде заснований на підході дослідження за участю громадськості. Він був розроблений у консультаціях з мережею українських активістів, представників громадянського суспільства та академічних кіл - створена мережа виступатиме в ролі консультативної ради дослідження на всіх його етапах. Проект також спрямований на розробку конкретних політичних рекомендацій, сценаріїв та заходів.

У проєкті буде використано кілька методів. Для вивчення досвіду насильства та стратегій виживання проєкт зосередиться на двох областях - Львівській та Харківській, які відрізняються за рівнем насильства у воєнний час та економічною структурою. Емпірична робота в цих областях поєднуватиме наративні інтерв'ю та PhotoVoice, залучаючи ретельно відібрану вибірку різноманітних українців, які представляють різні спільноти - диференційовані за статтю/гендером та етнічною приналежністю, а також за родом занять та класом.

Крім того, команда проведе аналіз політики на субнаціональному, національному та міжнародному рівнях. Це передбачатиме збір політичних документів та інтерв'ю з експертами.

Нарешті, команда організує семінар з ключовими зацікавленими сторонами для формулювання альтернативних політичних сценаріїв.

Публікації

Наразі у нас її немає, але сподіваємося, що це скоро зміниться. Чи можемо ми поки що НЕ мати цієї вкладки (немає нічого сумнішого за порожню вкладку публікацій ;)) і додати її пізніше?

Команда

Проект виконується міждисциплінарною командою, яка об'єднує науковців, експертів з питань політики та практиків.

До основної команди проєкту входять

- Професор Елізабет Прюгль, Женевський вищий інститут, Швейцарія
- Професор Юлія Сорока, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Україна та Женевський вищий інститут, Швейцарія
- Ніна Потарська, Центр соціальних і трудових досліджень
- Нела Поробіч, Міжнародна жіноча ліга за мир і свободу
- Агнешка Фаль-Дутра Сантос, Женевський вищий інститут, Швейцарія

З будь-якими питаннями щодо проєкту, будь ласка, звертайтеся до координатора досліджень Агнешки Фаль-Дутра Сантос: agnieszka.fal-dutra@graduateinstitute.ch